

Canonici indocti Lutherani.

<https://hdl.handle.net/1874/353220>

h

Antw. an. H. 4
Campadius of
Caesker. L. 2.
3. 985.

De H. H. 1. 109
406 y. 422.

CANONICI
INDOCTI
LUTHERA
NI

D

Argumentum Epistolæ

Ecce, quod in epistola ad Reuerendum Misnensis eccle-
siæ Antistitem Canonicos indoctos Lutheranos & ses-
minatores errorum Lutheri vocasset, respondēt Cano-
nici indocti, quatenus & qua ratione sint Lutherani.

CANONICI
INDOCTI
LUTHERANI

Gloriosissimo, superdoctissimo triumphato
ri Magistro nostro Magistro Ioanni Ec-
cio Theologistæ Canonici indocti.

SI PRAETER inscitiam quam nobis impro-
peras Eccie magnifice, nihil aliud etiã, Martino
Luthero obiecisses, cui nos prudentiã tuã vi-
demur amplius quam veritati fauere. Territi sa-
ne, portetoso, superciliososq; magisterio tuo, no-
stra fruereimur felicitate, nempe suavissimo ru-
ditatis beneficio, vt enim erũnosam, vobis Her-
culibus vitam emetiuntur superi (imo ipsi immodica sciendi libi-
dine & arrogantia quicquid id est mali vobis ipsis inuehitis) ita
nobis tranquillam nõ inuident. Proinde cum prope semper nul-
lis noster tecto gaudentiũ & ymbra calamus insensus fuerit, ad-
uersum te quoq; pararetur minime. Nam quę insania, quis furor
indoctos (quos vocas) cum Apollinis filio, imbelles cum fortissi-
mo, obscuro cum clarissimo congregedi? Non tam incogitantes,
non tam ofcitabundi, non tam stupidi, non tam faxei fumus, vt
quod omni propulsandum sit conatu, vltro adersamus perticu-
lum, præsertim quod iampridem satis nobis perspicuum, nunq̃
tibi vel disputaturo, vel scripturo, forte ne mortuo quidem de-
futura verba. Hactenus itaq; dũ tu gloriã studes impendio, nos
tranquillitati non tam imprudenter quam ignaüter cõsulimus
Atqui nunc cum insignis tua modestia, quæ & improuerbiũ ces-
sit, Martinum Lutherum, vitæ sanctimonia nobis commendatũ,
ecclesiasticæq; Theologiæ vindicem diligentissimum, simulac li-
berrimum, priuatim & publicitus, Manichæũ Vuicklefistã, Hulsã
tam, & sexcentis nominibus aliis vocas Christianum haberi fere
re nequit, & vt ex nobis etiam aliquid tuæ gloriæ adcreseat, in
epistola ad Reuerẽdum Misnensis ecclesiæ Antistitem, quæ tua
est columbina, adeoq; theologica simplicitas, nos quoq; piëtissi-
mo præfuli inuidiosos, toti orbi, quantũ in te est, suspectos facis
nos Lutheranos & illius errorũ seminatores appellans, hoc est
tuo iudicio, hæresiarchæ pessimi, subsidiarios, præsidia, amicos,
& patronos, velimus nolimus, cogimur tibi ecclesiæ patrono, &
assertori, filiorũq; leui cõflatori & emũdatori aliquatã vitæ nã
rationẽ reddere, si forte hanc labẽ abstergere liceat, Siquidem &
te doctore hæreseos crimen malignius quã vt a Christiana mo-
destia patiẽter tolere. Possem 9 aut (nã nec hoc indoctis negatũ
est, q & suis nõnũq ferociũt aculeis) exeplo strenuitatis tuæ, mo-
destiam remittere, stomachari, & plane debachari, nisi tuũ nobis

A.ii. exploratũ

4
aureus est
iniuria &
verberib9
afficere.

exploratum foret ingenium. Iterū quæris quibus scabellum tuam
offrices, iterū quæris quos insigniter æcisses, vt neminē nō cons-
tempui habeas, nemini parcas, nullū nō laceffas, vt cū Ismaele
vntus oppugnes omneis. Parū tibi videtur cū doctis gerere bele-
lum, indoctos etiā prouocas. & quasi cōfectū cū præceptoribus
sit prælium, sæuis & in discipulos & in patronos, ne quid reliquū
sset, quod non potentia brachii tui conteratur, Dein vbi vel nos
compescueris, vel etiam nō pro arbitrato tuo successerit, caueāt
sibi typographi, caueant præla, caueant vicina quæq; ne iniquo
marte tecū dimicēt, adhuc ex recenti strage furibūdo. Cæterum
nobis innocētiam candorēq; nostrū tueri quā maledicētiæ tuæ
respondere magis videtur operepretiu. Principio igitur, ne mu-
liebriter cōrixemur, cū inficias ire non potes, tot exemplaribus,
adeoq; tuo ipso, cōiunctibus, hæc per te epistolę inserta, pro-
fer in mediū, qua ratione id lædoria imo cōuiciū vel dissimulari
vel æquius interpretari poterit, vt semel faceffat simulas om-
nis. Nulla equidē in promptu est qua te excusemus, at plurimæ
nobis patrocinantur. Nam quid tu Ludderanū vocas, nēpe ho-
minē pestiferis hæreticisq; opinionibus imbutū, satis & ad fasti-
dium vsque totius orbis auribus, licet in cassum, multo iam tem-
pore instillasti. Quod si vel maxime obticuisse, nōne vere Chri-
stianis odiosa p se factionū nomina, etiā ea quæ ob beatorū pa-
trū memoriam alioqui suspiciēda. Videturq; id tibi nihili, nisi &
agnomines seminarios errorum, quos pestilētissimos validius
clamas quā cōprobas. Ad hæc ne te penituisse dicti sciaſ, in mar-
ginē Asterisci loco scribis. Canonici idocti Lutherani, timēs for-
te, ne somniculosus lector præteruolet denuo censes admonen-
dū. Sistas pedē, dicta diligentius secū ppendat, fidelius memoria
reponat, sibi caueat, tibi grateſ & applaudat, nobis succenseat.
Vides hic bone vir, insignite hic oia magis ad exulcerandos, quā
cōciliandos animos attinere, atq; adeo vt plane merearis talio-
nē reportare. Cæterum id nostro abludit instituto, lege igitur si
magnificētiā tua nō dedignetur, quid nobis virū dei cōciliarit,
& quatenus Lutherani sumus. Nō est quod suspicere, priuarū
affectationum studia. Haud tāta inter nos familiaritas intercedit.
Nulla hic lucelli spes. Ex mendicātū familia est, eleemosynis vi-
uit, sed nouādarū rex, nos cepit cupido, nō illa pacis, & concor-
diæ disturbatrix, sed conciliatrix. Quia enim sæculi huius ferrei
moribus, nihil est deprauatius, nihil corruptius, quibus hic mede-
ri sua eruditione studet dū pacē annūciat, obediētiam prædicat,
humilitatē cōmendat, & nihil inuitius agens quā quod tecū & cū
tui similibus rixando bonas horas male perdere cogitur, Contē-
ptum

ptum mūdandarū rerū, gloriā cōlestiū, Christianismi scopū subinde monstrat, ambitionē execratur, auaritiā cleri abominat, simoniam & Rhomanā rapacitatis imposturas cæterasq; pestes proscindit. Quis nisi mente motus malignissimorū; morū furciferatās aboleri pestes, non optarit? Quis Christianus regnū Christi nolit quod immutet, innouet, & emendet omnia? Quis nostrę imperitię fugillationem abhorrens nō habet in votis, vt profligatis sterilibus, infelicibus, & ingeniperdis restituantur fœcundiora, beatora, sanctioraq; literarū studia? Vtinam autem vt resflore scere bonas artes, ita & mores redire videamus, id quod Martini est studium. Tu vero magistrū honestatis impugnas, & qđ ad literas pertinet, novos cōsarcinas commētarios ad perdēdas generosas adolescentū indoles, quasi nō iam ante nugis simus adobrutū. Porro minori periculo intētatur hęc nouandarū rerū cupiditas, quā verbosius expurgetur, sed si omnino id in nobis dānabit, posthac fortassis non vsq; quaq; indocte satisfacturi sumus. Accedit ad hęc causarū præcipua. Pius magus est Lutherus, indoctos nostri generis sibi philtis deuincit. Alioq nulla ratio capit, tam crasso capite viros, nisi incātato gratiā cū Musis inuituros, mirificū pharmacū, quod qui miscet, altero orbe pene dissolutum inebriat. At nos terrę filii apertius loquamur, & scapham scaphā, ferramq; ferrā vocare oportet. Germana veritas & inuio lata virtus, quę deos hominesq; in amorē sui pellicere queunt, ipsa ipsissimā sunt quę nos huic deuinciunt. Videmur nunc nobis videre, quid ad hęc modestia Ecciana. Quā iactet manus, oculos, caput. Quā manibus, pedibusq; contestetur, nihil vnq; vero ab similius dictum. At sui mores sinēdi sunt homini, quos præter mortem illi adimet nemo. Nos institutū nostrū certioribus argumentis quā asseueratione sola persequemur. Diu plariq; nostrū nesciebamus ater ne an cādidus esset Lutherus, sed & Lutheri nomen plane incognitū, ante paucos autē annos declamatiunculę quædā populares illius, tumultuario & repētino vt videtur calore scriptæ, in manus nostras venerūt, in quibus decem præcepta Moysis enarrans velamē ab oculis illius remouet, vnde tum sua eruditioe, pspicuaq; claritate pstitit, vt supra morē scholasticorum, indocti nos sublimius de Christo, sanctius de euāgelio sentiremus, positog; supcilio parū imo nihil nobis, multū, imo omnia Christo deo tribueremus, sic sese primum nobis inlinuauit, mox fama super veniēs & viri innocentia docēs opinionē quam de illo habebamus cōprobauit. Quid faceremus bone Ecclie, habēdus ne erat odio? floccipēdēdus ne erat, ingrati ne esse debebamus. Quomodo tu eiusmodi tractares discipulos. Sub hęc cō-

6
donatores quidā officii sui male memores variis in locis, plus
æquo cōdonationibus Pontificū, quas indulgentias vocāt tribu-
entes, multoꝝ seducebant animos, cōfidentiu pollicitationibus
huiusmodi, vel abiecta veræ poenitentiæ cruce salutē se affecu-
turos. Quid doli, quid fraudū, quid imposturarū sub sanctimo-
niæ prætextu p̄ maledictos nugiuēdos cōmittebant, vel tacen-
tibus nobis, nemo hodie est, q̄ nesciat. Silebāt Theologi omnes,
cōniuebant imo probabāt Episcopi, Refutabat cōcionatorū nul-
lus, vnde ceu religio so silentio licentiosæ iniquitati autoritas
quotidie maior accedebat. Inualueratq; adeo id malū, vt iā non
iūbileo, & quinquagesimo quoq; anno, sed quotannis nō semel,
sed iterū atq; iterū, nec arduis ex causis, sed plane tenuibus & cō-
menticiis, nō sine animarū delusionibus quæstores multi obam-
bularēt. Primus tūc omnū quem nos scimus Lutherus rerū in-
dignitate perpēsā, apud Vuitēbergenfes in scholis de iis rebus
maturius propositis cōclusionibus disputare cepit, Quæ statim
mira celeritate p̄ Germaniā sparsæ, & singulari fauore, a doctis-
simis etiā q̄buluis a te forte aut ignotis aut cōtēptis exceptæ,
quod fraudes iā nō pauci subolerent, tamen si nullus periclitari
vellet prim⁹ vt fieri solet. Hic tu cōtra antesignan⁹ cristā erige-
bas Ecclī, turbaturus cœlū, terrā, & omnia, modo saluæ manerēt
indulgentiæ. Mittimus plæraq; vbi ventū est in harenā, aiūt fri-
gidius nihil vnq̄ tractatū, Deplorataq; plane indulgētias, ita vt
si reuiuiscere debeant vel nouæ excogitadæ, quibus illæ reducā-
tur ex inferis vel simulachra mortuorū honoribus profequenda
sint. Nōne ob hoc modestiā etiā tuā Magister noster eximie, de-
ceret gratias summas agere Martino, qui si nulla, certe hac in re
eruditore reddidit. At nō ideo dabim⁹ errores a nobis dissemina-
tos, nisi em̄ iā disseminata fuissent Lutheriana, quomodo ad
nos, qui ex indocto vulgo sumus, & altero pene mūdo intercipi-
mur puenissent? Annon hoc calcographorū negotium est, qui si
mulatq; recētiore quæpiā suboleuerint, veritati cōsentanea, &
applausibilia, vt lucrū faciāt, ea magis extorquent, quā ambiūt,
imo magis surripiūt quā extorquēt, verū tua bella, ne delitescāt
quis satagit? Nōne vix exoras certis cōditionib⁹, nec tradis sed
obtrudis. Pauca tamen sub incudem redeunt nisi forsitan vt ma-
gis traducare. Scis tu nunc sapius Lutherana & variis prælis ex-
cusa, & credis indoctos Canonicos tātum molestiarum voluisse
subire, cum tua tamen interim apud non paucos, etiā doctos fa-
stidiantur, etiā ab indoctis improbentur. Veritatem ne putas
sub modio posse condi? Rem quæ ex deo est, aboleri posse credis.

At hinc

At hinc litis origo Tu errores vocas, nos sophisticis hactenus argutis psuaderi non potuimus. Solis enim indocti nos iis libris additi sumus qui canonici & omnium consensu recepti, iusque deique facimus, si quid aliud efferatur, quod iis aduersetur, Magnificamus quaecumque proximius accedunt sacris. Omnino, nec angelum nec apostolum quemuis, vel e caelo venientem si contradicet Evangelii audiemus. Interpretationem autem Evangelicae scripturam, quantumuis indocti sumus, a priscis illis authoribus, qui non tanto intervallo, ab Apostolorum abfuerunt temporibus discere malimus, quam a te farinae tuae praeceptoribus. Et annalibus, historiisque libentius nos credimus, quam humanis & tyrannicis quibusdam constitutionibus. Papias Hierapolitanus auditor Ioannis insipienter ne & indocte tibi praefatus videtur, in libros explanationis sermonum domini, quod noluerit varias opiniones sectari, sed Apostolos habere auctores, uti de eo Eusebius & Hieronymus narrant. Verum viua illi oracula contigerunt. Nos adacti necessitate literariis apostolorum, & quibus apostolicus est spiritus monumentis contenti sumus. Jam satis liquidum tu ne, an Lutherus Evangelio propius incedat, uter receptoribus nitatur authoribus, uter fidelius, eruditiusque patrum dicta citet, uter honestiorem scopum spectet, fontes aquae viuae quaerimus, tu nos ad lacus detritos, & amneis turbidos duces? Christum quaerimus ubi nascatur ostendatur. Igitur vel nos itineris duces, tu sequere, vel te praeeunte sequemur. Verum tu Herodem yafrior, & nos morareris si obsequeremur, nunc Vuclesistas, nunc Manichaeos cognominares, & inter idola sophismatum confidens, comitatum non polliceris. Quo te rapit insana mordacitas, immodicumque sententiae tuae studium? Quis arrogantiam, quis supercilium tuum ferat? Qui tua legunt & amplectuntur docti sunt, qui aemuli scita, tametsi viciniore Evangelio & ecclesiasticis doctoribus indocti & haeretici, Ne indocti dicamur, tua nobis legenda, scilicet, ne caeci habeamur, oculi sunt effodiendi. Habes succinctum qua ratione Lutherani sumus, Quatenus Evangelii & Christianae libertatis amicus est Lutherus, sibi nos deicit, id si & tu fueris, nihil erit, quo minus & tibi sumus additi. Proinde non oportebat nos conuiciis a tua incessi modestia. Neque enim nos male audire debemus, qui sincera fide a Christianissimo Theologo non abhorremus, neque Lutheri causa deterior est, quod & indoctis uti magis pia probat. Fatemur inscitiam nostram & fortasse non minori gloria eam agnoscimus, quam tu laudes tuas passim ebuccinas. Indocti sumus, nec scimus prociuari lucri turpis

in immensum

1051031
8
In immensum studiosiss, id quod nobis cum summo Pontifice cō-
mune est. Nam cum tu mercatorum conductitius, contractum
societatis suæ plane iniquum, æquū declarari ab eo supplicibus
peteres libellis, repulsam es passus, nimirū quod supra captum
Pontificis maximi tua erant commenta, quando venali lingua
& manu paratus eras, omnem semel scripturam non modo cogere,
& torquere, sed & pessundare, ne redires inglorius. Indocti sumus,
non videmus enim, qua ratione perfecti Christum pauperem
sequantur, si pro temporariis causis iurent, sed quid nimirū
ea in re & Erasmus illud sæculi nostri fidus nobiscum, te censor-
re, hallucinantur. Indocti sumus, si quidem enumerare non possu-
mus varias primitiuae ecclesiæ ceremonias, sed iterum se nobis
associant plurimi viri alioqui doctissimi. Indocti sumus. Maie-
statis diuinæ penetralia nō ingredimur, sed nec magn⁹ ille Pau-
lus apostolus erubescit ignorare, quæ tu in Chryso passo coacer-
nas. Indocti sumus, possemus tamen multa huius generis afferre
in mediū quæ tibi magis q̄ nobis dedecori essent futura. In sum-
ma enim nulla tā auspicata peregrinatio tua, quarū tu multas iu-
ueniliter ne dicamus ostentanter commemoras, quæ non & tibi
& patriæ fuerit dehonestamento magis quā gloriæ. Nullus tam
paruus a te libellus editus est, qui nō aut extremā sapit barbari-
e aut insignibus scateat erratis. Quare nō imprudenter feceris Ec-
ci prudentissime, si aliquandiu te intra penates tuos contineas,
& laudem quam non potes assequi verbositate, silentio tibi vin-
dices, Equidem quam impar cum doctis in eas certamē, hinc est
mare licet, quod nec indoctis formidabilis esse cœperis. Neq; tibi
victoriam ex nobis temere polliceari, multi sumus indocti, &
quamuis non omnes sophisticis spiculis certare callemus, non
pauci tamen docti validos librare contos, Quos declinare non
poteris nisi possis conuiciis & prophanis ar-
tibus veræ Theologiæ & Christo op-
timo Maximo totum te tra-
didideris,

FINIS,

Conterea: vms